

Dkt. Robert A. Peterson, Kazi ya Kuokoa ya Kristo, Kipindi cha 4, Utangulizi, Sehemu ya 4, Historia ya Mafundisho ya Upatanisho

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Kazi ya Kuokoa ya Kristo. Hii ni kipindi cha 4, Utangulizi, Sehemu ya 4, Historia ya Mafundisho ya Upatanisho.

Tunaendelea na utafiti wetu wa historia ya Mafundisho ya Upatanisho.

Tunahamia kwa Gregory wa Nyssa. Kama nilivyosema, nia kuu katika Magharibi ilikuwa fidia kwa Shetani. Gregory wa Nyssa alifanya mambo mengi mazuri.

Hii si mojawapo hasa. Hata hivyo, yeye ni baba wa Mashariki, anayejulikana zaidi kwa mfano wake mbaya wa ukombozi na ndoano ya samaki yenye chambo katika katekisimu yake kuu. Gregory anaandika, ili kuhakikisha kwamba fidia kwa niaba yetu inaweza kukubaliwa kwa urahisi na yeye aliyehitaji, uungu wa Kristo ulifichwa chini ya pazia la asili yetu, yaani, ubinadamu wa Yesu, ili, kama ilivyo kwa samaki wenye njaa, ndoano ya uungu iweze kumezwa pamoja na chambo cha mwili, na hivyo mwanga uweze kutoweka.

Kusudi la Mungu lilikuwa kwamba Kristo abadilishwe katika asili yetu yote ili asili yetu iwe ya kimungu, iokolewe kama ilivyotokea kutoka kwa kifo. Mwanzo wa Gregory ulikuwa kwamba wanadamu waliopotoka walihitaji daktari. Gregory aliwaona wanadamu kama walionunuliwa kisheria, kama watumwa.

Kwa msingi huu, Gregory anahitimisha kwa shaka kwamba bei ya fidia lazima ilipwe na Kristo kwa ibilisi huku ibilisi akitafuta nguvu ya kimungu ya Kristo. Ibilisi alikuwa amewadanganya wanadamu, kwa hivyo Mungu alimdanganya ibilisi. Lakini maandiko hayamaanishi, hayasemi kamwe, kwamba fidia inalipwa kwa mtu yeyote, hata kwa Mungu.

Mtu anaweza kusema kwamba ndivyo ilivyo, lakini ningesema hivi: maandiko hayasemi, lakini tunamaanisha hivyo. Hakika, haikulipwa kwa ibilisi. Fidia ni kutoka utumwani kwa damu ya Kristo hadi uumbaji mpya na uzima katika Kristo.

Kwa kweli naona baadhi ya mambo mazuri katika hilo. Ni wazi kuna mambo mabaya ndani yake, na ninatumia baba wa Mashariki kuwasilisha motifu ya Magharibi kwa sababu ilikuwa hivyo. Iko wazi sana katika Gregory wa Nyssa, ingawa alivuka mipaka na wazo hili la udanganyifu. Kuna faida gani? Kifo cha Kristo ni fidia.

Marko 10:45, fidia maarufu ikisema kwamba hata Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumika na kutoa nafsi yake iwe fidia kwa ajili ya wengi. Paulo vile vile anamrejelea Kristo katika wachungaji kama kutoa nafsi yake kama fidia. Kwa hivyo hiyo ni sahihi.

Kulipwa kwa shetani? Hapana. Kumdanganya shetani kimakusudi? Hapana. Je, shetani amedanganywa? Hakika, kwa sababu ya upofu wake na dhambi yake, lakini sivyo vinavyoendelea hapa.

Gregory na desturi ya Magharibi ya fidia kwa Shetani ni sahihi kuhusu msalaba kama ilivyoelekezwa kwa Shetani. Sio kumlipa, sawa, lakini andiko katika Yohana 12:31, katika Yohana 12:31 Yesu alisema, ni sura kuu inayojadili picha za upatanisho katika Yohana, sasa ni hukumu ya ulimwengu huu. Sasa mtawala wa ulimwengu huu atatupwa nje, nami, nitakapoinuliwa kutoka duniani, juu ya nchi, nitawavuta watu wote kwangu.

Alisema hivi kuonyesha ni kwa aina gani ya kifo atakachokufa. Mtawala wa ulimwengu huu ni ibilisi, bila shaka, chini ya Mungu, lakini katika kifo cha Yesu, angetupwa nje. Kwa hivyo msalaba unaelekezwa kwa Shetani na pepo, lakini si kama fidia au kitu kinachowadai, bali kama uharibifu wao, kama hukumu kwao.

Wakolosai 2:15, kama tutakavyojifunza baadaye, Mungu alidhihaki falme na mamlaka, akafanya onyesho la hadharani juu yao, na Waebrania 2:14, kwa kuwa watoto walishiriki mwili na damu, Kristo naye alishiriki katika mambo yale yale, ili kwa njia ya mauti amharibu yeye mwenye nguvu za mauti, yaani Ibilisi. Kwa hivyo hakika, tunakataa picha ya kutisha ya, unajua, picha ya kutisha ya Gregory ya Mungu akimshawishi Ibilisi na ubinadamu wa Yesu kama mtu angejaribu kukamata samaki na chini ya ndoano ya dhahabu ya uungu wa Kristo, ibilisi ananaswa na hilo na Mungu anamnasa, hilo ni jambo la ajabu. Na hata fidia kwa Shetani si sahihi au wazi, ingawa sehemu zake zinagusa mada za kibiblia.

Origen, karibu mwaka 185 hadi karibu mwaka 254, alifundisha mada kadhaa, ikiwa ni pamoja na hii. Upatanisho ni ushindi, hasa dhidi ya nguvu za uovu. Origen aliandika, Kristo, neno na hekima ya milele, aliteseka kama mtu mwenye hekima na mkamilifu, chochote kilichowapasa kuteseka, ambaye alifanya yote kwa ajili ya mema ya wanadamu.

Hakuna upuuzi wowote kwa mtu kufa kwa ajili ya uchaji Mungu, kupindua nguvu ya roho huyo mwovu, ibilisi, ambaye alikuwa amepewa mamlaka juu ya ulimwengu wote. Hilo ni jambo la kawaida katika Mababa, na linatusaidia kuelewa fidia kwa Shetani. Ibilisi alikuwa amepewa mamlaka wakati wa anguko.

Unajua, aliwadanganya wazazi wetu wa kwanza, aliwadanganya, na katika dhambi yao, ndipo wakawa na wajibu kwake katika uelewa huu usio sahihi wa mambo. Kama

Magharibi walikuwa na fidia kwa wazo la Shetani na si udanganyifu wa kutisha unaoambatana nalo, Mashariki walikuwa na wazo la uungu zaidi. Athanasius alikuwa Baba wa Mashariki ambaye alikuwa na mada nyingi, moja ikiwa ni uungu.

Athanasius, karibu mwaka 296 hadi 373, aliandika kuhusu umbo la neno, kitabu cha kitheolojia cha kitambo. Alipokuwa na umri wa miaka 20 hivi, nilichosema ni kwamba Mungu alitoa zawadi. Wow.

Mada moja kuu ya kitabu hiki ni ushindi na ushindi wa Kristo juu ya uovu, mada ya mshindi wa Kristo. Alifuata simulizi la Mwanzo kuhusu anguko, akihitimisha kwamba kama matokeo, hatupaswi kufa tu bali kubaki katika hali ya kifo na ufisadi. Hilo ni la Mashariki pekee.

Mila ya Magharibi inamfuata Mtakatifu Augustine, ambaye alisema tulihukumiwa. Ilikuwa lugha ya kisheria. Kwa kweli, Tertullian anaingia hapa, akichangia baadhi ya istilahi za Mtakatifu Augustine na baadaye kwa Anselm.

Lakini katika Magharibi, msisitizo ulikuwa juu ya hukumu ya anguko, dhambi, na hukumu. Katika Mashariki, ilikuwa juu ya ufisadi na kifo, na uungu unashinda hilo, unaona. Nikimnukuu Athanasius tena, mtetezi mkuu wa uungu wa Kristo, ambaye alifukuzwa mara tano kwa kushikilia uungu wa Kristo.

Alitumia hoja tofauti, zingine bora zaidi, zingine mbaya zaidi, kutoka katika Biblia. Lakini hoja yake yenye nguvu zaidi ilikuwa hoja ya soteriolojia. Kwa neno, ili mwana atuokoe, ilibidi awe Mungu.

Ni Mungu pekee anayeweza kutuokoa. Kama yeye si Mungu, hatuokolewi. Aliandika neno akitambua kwamba ufisadi haungeweza kuondolewa vinginevyo isipokuwa kupitia kifo.

Ilikuwa ni kwa kujisalimisha kwa kifo kama sadaka na dhabihu, bila doa lolote, ndipo alipokomesha kifo mara moja kwa ajili ya ndugu zake wa kibinadamu kwa kutoa sawa. Mila ya Mashariki, ambayo Athanasius ni mwakilishi mzuri, ikiwa Magharibi ilisisitiza msalaba, sivyo? Tena, kutoka kwa Augustine. Aliamini katika mwili.

Aliamini katika ufufuo. Mashariki waliamini katika kusulubiwa. Lakini Magharibi walisisitiza kwa dhati msalaba, mateso, kile ambacho wakati mwingine huitwa mawazo ya uhalisia, mateso mabaya ya Kristo.

Mashariki ilisisitiza kufanyika mwili na ufufuo. Athanasius alisema ufufuo unajumuisha, nukuu, uthibitisho wenye nguvu sana wa uharibifu wa kifo na ushindi wake kwa msalaba. Athanasius pia alisisitiza kikamilifu neema na wema wa Mungu na dhabihu ya Kristo mbadala.

Katika sentensi isiyosahaulika, imekuwa maarufu. Ikitumika mara kwa mara kuelezea uungu katika Kanisa la Orthodox la Mashariki, Athanasius aliandika kwamba yeye kweli, neno, alidhani ubinadamu ili tuweze kuwa Mungu. Na alijidhihirisha kwa mwili ili tuweze kupokea wazo la baba asiyeonekana.

Je, anasema tunakuwa wa Mungu? Hapana. Anasema tunashiriki katika asili ya Mungu, si kiini cha Mungu kisichoonekana, bali katika kile ambacho Mashariki ilikiita nguvu za Mungu. Yaani, sifa zake zinazoonekana katika wakati na nafasi.

2 Petro 1:4 ilikuwa ni maandishi ya uthibitisho kwa mapokeo yote ya Orthodox ya Mashariki, na inaendelea kuwa hivyo hata leo. Nguvu ya Mungu imetukirimia vitu vyote vipasavyo uzima na utauwa, kwa kumjua yeye aliyetuita kwa utukufu wake na wema wake mwenyewe, ambaye kwa hayo ametukirimia ahadi zake kuu na za thamani, ili kwamba kwa hizo mpate kuwa washirika wa asili ya Uungu, mkiepuka uharibifu uliomo duniani kwa sababu ya tamaa za dhambi. Hapa, unaona uharibifu tena, na hapa, unaona maneno yenyewe, washiriki wa asili ya Uungu.

Inaonekana kwangu kwamba Tom Schreiner yuko sahihi katika muktadha huu, ufafanuzi wa Schreiner kuhusu Nyaraka za Petrine ninazorejelea, kwamba hauzungumzii ushiriki katika maana ya Mashariki kama mafumbo na ushiriki wa sakramenti, bali Mungu anayejenga sifa zake katika maana ya kiumbe ndani ya watu wake wanapoinama kwa neno lake na kutegemea roho yake. Ann Selman Abelard Ann Selman Abelard alisisitiza, mtawalia, mtazamo wa upatanisho, Ann Selman, na nadharia ya ushawishi wa maadili. Mtazamo wa kuridhika kwa lengo, mtazamo wa ushawishi wa maadili wa kibinafsi.

Tunamaanisha nini tunaposema mitazamo ya upatanisho kwa njia isiyo na upendeleo na ya kibinafsi? Mitazamo ya upatanisho kwa njia isiyo na upendeleo inazungumzia kile Kristo alichotufanyia nje yetu, sawa? Mitazamo ya kibinafsi ya upatanisho inasisitiza kile Kristo alichofanya, anafanya ndani yetu, kile msalaba wake ulichofanya ili kutusukuma ndani. Sasa, ukweli wa jambo ni upi? Ukweli wa jambo ni kwamba yote ni kweli, lakini kufanya msalaba kuwa wa ndani au wa ndani tu kama huo, wa kibinafsi, ni dhaifu sana, na tutauona tena na tena. Hii inaonekana kuwa mzizi wake. Abelard anaonekana kutoa mizizi yake, na alimjua Ann Selman na akakataa alichofanya.

Inakuwa ngumu, kwa hivyo wacha nichambue kipande kimoja baada ya kingine. Ann Selman alifundisha mtazamo wa kuridhika kwa lengo, na Abelard alifundisha mtazamo wa ushawishi wa maadili wa kibinafsi. Ann Selman aliona jinsi upatanisho ulivyohusiana waziwazi na Christology.

Hilo ni jambo zuri sana. Mtu na kazi ya Kristo vinaendana. Ni Kristo pekee, ambaye ni mwanadamu na Mungu, ndiye angeweza kulipia dhambi ya ulimwengu.

Kumpuuza Ann Selman kwa sababu pia alitumia taswira za kimwinyi za wakati wake kungekuwa kosa. Kila mwanatheolojia, Thistleton anatumkumbusha, anapaswa kuzingatia madaraja ya kifalsafa kwa wasomaji wa wakati wake. Ann Selman akawa askofu mkuu.

Aliwafundisha watawa. Alikuwa mwalimu, na katika kitabu chake maarufu zaidi, *Cur Deus Homo*, Kwa Nini Mungu Alifanyika Mtu, alitumia mbinu ya lahaja. Neno hilo lina maana tofauti na theolojia.

Katika suala hili, inamhusisha kuuliza maswali na kupata majibu kutoka kwa wanafunzi wake. Sasa, hoja inazunguka kati ya Ann Selman na Bozo, mwanafunzi mwakilishi, ambayo inaweza kuakisi majadiliano halisi waliyokuwa nayo; tena, jina linaweza kuwa la kubuniwa la mwanafunzi, lakini katika monasteri. Linazunguka, na ni la kipuuzi kwa sababu Bozo atasema, oh bwana, sasa naona mwanga, kama aina hiyo ya kitu.

Inazidi kuwa mbaya kidogo hivyo. Ni nyingi sana, lakini ni nzuri, na wakati mwingine, watageuka vibaya, wageuke vibaya, na Ann Selman atamrudisha mwanafunzi, lakini unajua, niite mwanatheolojia wa kihistoria aliyehukumiwa. Ni jambo la kuvutia, na limesumu.

Ann Selman alikosolewa vikali kwa mambo haya yote ya kimwinyi, na kuridhika, kwa sababu asili yake iko katika maisha ya kimwinyi. Kulikuwa na bwana wa jumba la kifalme, na kulikuwa na watumwa, sawa, na ikiwa ungemdharau, ungetembea na kumpiga bwana usoni, uko kwenye shida kubwa, sawa, kwa sababu ulimdharau, na hiyo haipaswi kuwa, na ndivyo hasa Ann Selman anasema tulimfanyia Mungu. Alitumia taswira ya maisha yake mwenyewe.

Namaanisha, je, tunapaswa kutegemea taswira za kibiblia? Bila shaka, lakini si vibaya kutumia taswira zingine mradi tu uiite hivyo. Vyovyote vile, ndivyo alivyofanya, na aliona matokeo makubwa kama kumvunjia Mungu heshima. Sasa, hilo ni uboreshaji mkubwa katika fundisho la upatanisho, sivyo, kwa sababu jambo kuu si sisi, bali Mungu tena, na kazi ya Kristo itamwathiri Mungu.

Ndiyo, ina athari kwa wanadamu, sivyo, lakini ana hisia ya Mungu ya upatanisho ambayo ni ya ajabu kwa sababu hadi sasa, kwa kiasi kikubwa ilikuwa na mwelekeo wa Shetani, Uko nami? Kwa hivyo, badala ya fidia kwa Shetani, ambayo aliikataa kwa mkono, Mungu anamhukumu Shetani. Hamnunui. Hana deni lolote kwa Shetani.

Badala yake, kazi ya Kristo inaelekezwa kwa Mungu mwenyewe, mafanikio makubwa, na zaidi ya hayo, *Cur Deus Homo*, pamoja na mbinu yake ya maswali na majibu ya kurudi na kurudi, ilikosolewa kama ya kitaaluma tu, na Anselm hana mfupa wa kiroho mwilini mwake. Ndiyo? Benedicta Ward, msomi Mkatoliki wa Kirumi, Benedicta Ward, sala na tafakari za Mtakatifu Anselm. Soma hizo, utalia.

Hiyo ni kwa sababu ukosoaji wa Homo hii ya Cur Deus, unakosa lengo. Ni aina, ukosoaji wa aina wenye dosari. Huu ni wakati wa maswali na majibu ya kitaaluma.

Maswali na Majibu, tunganisema. Maombi na tafakari. Ee Bwana Yesu Kristo, uliyetupenda na kujitoa nafsi yake kwa ajili yetu, ninainama mbele yako na kukuabudu.

Mungu wangu, kama hivyo, ukurasa baada ya ukurasa baada ya ukurasa. Mtu alipenda. Alimpenda Kristo. Alipenda upatanisho wake.

Alimpenda Mwokozi wake. Kwa hivyo, tunaweza kufanya makosa ya kipuuzi wakati mwingine, na Anselm hana shida, lakini alikuwa na ushawishi mkubwa na aliandika moja ya hati muhimu zaidi katika historia ya kanisa la Kikristo. Nitakuambia sehemu mbili ambapo Wanamageuzi waliboresha kazi yake.

Lakini kwanza, acha niseme kazi kuu ya Anselm, kama nilivyosema, kuhusu upatanisho, ilikuwa ni kwa nini Mungu akawa mwanadamu. Cur Deus Homo. Anselm alikataa mbinu ya kurudia rudia ya Irenaeus.

Hilo lilikuwa la kusikitisha kwa sababu ni kweli kwa njia nyingi. Kristo ndiye Adamu wa pili na mwandishi wa uumbaji mpya. Lakini hiyo ni sawa.

Alikataa mbinu ya ukombozi kutoka kwa ibilisi wa Gregory wa Nyssa na wengine, na maelezo ya upatanisho yalikuwa tu usemi wa upendo wa Mungu. Anselm Abelard, samahani, anakaribia hilo, unaona. Sababu ya kufanyika mwili na kifo cha Kristo ni ya ndani zaidi.

James Denny aliandika kitabu kizuri kuhusu upatanisho, *Upatanisho na Akili ya Kisasa*, kinachoitwa kazi ya Anselm. Ni kitabu cha kweli na kikubwa zaidi kuhusu upatanisho ambacho kimewahi kuandikwa. Sijui kuhusu hilo, lakini katika muda wake, kilituletea hatua kubwa mbele, kikichanganya utu na kazi ya Kristo, kikionyesha kwamba Yesu uungu na ubinadamu vilikuwa muhimu kwa wokovu, kikisisitiza mwelekeo wa Kimungu wa msalaba, na mengineyo. Anselm inatafuta kuchanganya mkazo juu ya neema ya Mungu na mkazo sawa juu ya haki ya Mungu.

Mungu hawezi kuacha kosa dhidi ya heshima yake liende bila kuadhibiwa, heshima yake, bila fidia. Unaona, ndivyo ingekuwa katika hali ya enzi za kati. Ilibidi urekebisha heshima ya Bwana iliyokosewa, ufanye fidia, la sivyo uko katika shida kubwa.

Lakini kwa neema yake, Mungu alitoa fidia hii. Anselm anasema kwamba ni Mungu pekee angeweza kurekebisha uharibifu ambao dhambi imesababisha. Anselm anaandika kwamba ikiwa mtu mwingine isipokuwa Mungu angejaribu kuwakomboa

wanadamu, katika hali hiyo, mwanadamu hangerudishwa kwa heshima ambayo angekuwa nayo kama hangefanya dhambi.

Lakini kuna angalau sababu mbili kwa nini Kristo pekee anaweza kutukomboza kwa sababu ni mapenzi ya Mungu. Anselm anaweka upatanisho katika muktadha wa mpango wa Mungu, na Mungu anatupenda. Na kwa sababu Kristo ni mmoja na Mungu, kama vile alivyo mmoja na wanadamu, Anselm anamwita, pata mzigo wa hili, Mungu-mtu.

Loo! Hiyo ni kweli kabisa. Anasisitiza kwamba Kristo alipitia kifo kwa uhuru.

Kumbuka, nilisema, Isaya 53, asili ya hiari ya upatanisho wa Kristo. Mungu hakumlazimisha Kristo afe wakati hakukuwa na dhambi ndani yake, bali Kristo kwa uhuru, yeye mwenyewe alipitia kifo kwa uhuru. Upatanisho unategemea Kristo kuwa Mungu na mwanadamu, kutokuwa na dhambi, na kufa kwa hiari kwa ajili ya dhambi za wengine.

Anselm anasema, kutenda dhambi ni sawa na kutompa Mungu haki yake. Kisha anachukua kanuni hii kutoka kwa sheria ya kimwinyi, nukuu, haitoshi kwa mtu anayekiuka heshima ya mwingine kurejesha heshima hiyo isipokuwa afanye aina fulani ya fidia ambayo itapendeza yule aliyevunjiwa heshima, kulingana na kiwango cha jeraha na fedheha.

Kwa hivyo, wenye dhambi walihitaji kumpa Mungu ridhisho. Kwa kweli, Anselm aliliweka kama kitendawili. Alisema kwa Kilatini, kuridhika , poena , kuridhika au adhabu.

Na Mungu kwa neema, badala ya kuchagua kuwaadhibu wanadamu, alikubali kuridhika ambako mwanawe alitoa. Anselm anaanzisha msemo, inafaa. Anaandika kwamba ikiwa haifai kwa Mungu kufanya jambo lolote bila haki au bila amri inayofaa, si kwa uhuru au wema wake kumsamehe mwenye dhambi asiyemwadhibu ambaye hamlipi Mungu kile alichochukua.

Mara nyingi, Wakristo wa kitamaduni au wahafidhina wanaweza kusikika wakisema, Mungu lazima aiadhibu dhambi. Wale wanaofuata mbinu ya kibinafsi ya upatanisho, ambapo kimsingi inatuathiri zaidi, tuseme, kwa nini? Anselm ana jibu zuri. Ni kwa sababu Mungu lazima, lazima kimantiki, abaki thabiti na asili yake mwenyewe, ahadi yake mwenyewe, na utawala wake wa ulimwengu.

Lazima haimaanishi kulazimishwa kwa nje. Tutaona katika mwitikio wa msisitizo wa warekebishaji juu ya sheria na Kristo kulipa adhabu ya sheria ili kuwasamehe watu wake, wao, baadhi ya watu wa jamii , wanasema Mungu anatupa sheria. Na Grotius anasema Mungu hurekebisha, anapunguza sheria.

Hapana, sidhani hivyo. Naam, unaona, je, huifanyi sheria kuwa kanuni ya nje ambayo Mungu lazima aifanye? Hapana, sheria ni ufunuo wa tabia ya Mungu mwenyewe. Anajifanya tu mwaminifu kwake mwenyewe.

Lazima haimaanishi kulazimishwa kwa nje. Ni ya ndani na ya kimantiki, kama vile kauli kwamba Mungu hawezi kusema uongo. Kifungu kinachofaa hakijumuishi wazo lolote la kulazimishwa kwa nje.

Mungu anabaki kuwa mkuu. Pia anabaki mwaminifu kwa neno na tabia yake. Ninachukua muda mwingi na Anselm kwa sababu anastahili.

Hakuna mtu, nukuu, lakini Mungu anaweza kutoa ridhaa. Mwanadamu hawezi kumkomboa mwanadamu. Hakuna mtu anayepaswa kufanya hivyo isipokuwa mwanadamu.

Hilo ni zuri. Ni muhimu kwa Mungu-mwanadamu kulitengeneza. Ni Mungu pekee anayeweza kutuokoa.

Mungu lazima atuokoe. Kufanyika mwili ni muhimu. Sio mchezo wa kuigiza.

Sio njia mbadala ya Mungu kubonyeza kidole chake. Hapana, Mungu ilibidi awe mwanadamu, si kwa ajili yake, bali kwa ajili yetu ili atuokoe. Kwa kuzingatia, tunaiita, sina neno sahihi, istilahi ya kifalsafa, kwa kuzingatia ukweli kwamba Mungu alipenda kuokoa, hitaji kamili au kitu kama hicho, Mungu alipenda kusema hakuwa na hitaji la kuokoa, lakini kutoa nia yake ya kuokoa, basi hii ni hitaji.

Hakuna kulazimishwa kwa Mungu kuwa mwanadamu, lakini katika Bwana mwema, Utatu, ana mkutano mtakatifu na anaamua kuwaokoa wanadamu au wanadamu wengi. Hivi ndivyo ilivyopaswa kutokea kwa sababu ni Mungu pekee angeweza kufanya upatanisho na ni yeye tu angeweza, lazima, na tu kama ingefaa; hiyo ndiyo lugha hiyo tena, kwa mwanadamu kuifanya. Ninasema hivi: ni Mungu pekee anayeweza kutuokoa, na upatanisho ulifanywa na Mungu katika mwili wa mwanadamu, si mwili tu, bali ubinadamu wa kweli na wa kweli ambao ni mmoja wa kabila letu aliyelipa adhabu ya dhambi zetu, na ubinadamu wake ni muhimu kama uungu wake kwa wokovu wetu.

Yesu Kristo kama mwanadamu alichukua nafasi yake katika ukoo wa Adamu lakini alizaliwa na bikira. Anselm anasisitiza umoja wa utu wa Mungu na mwanadamu katika mtu mmoja, kama mtu mmoja. Hana dhambi na kwa hivyo halazimiki kufa, lakini anafanya hivyo kwa hiari kwa ajili ya heshima ya Mungu kwa uhuru ili kuridhisha dhambi ya mwanadamu.

Kifo chake, kifo cha Mungu, Mungu-mwanadamu, kinazidi dhambi zote. Kifo cha Kristo, nukuu, hakikuwafaidi wale waliokuwa hai wakati huo pekee bali pia wengine. Hiyo ndiyo hasa Waebrania 9:13. Mungu wangu.

Kama mbinu nyingi za upatanisho, Thistleton anasema kwa busara, inaongeza ufahamu na utajiri wa kifalsafa katika Agano Jipya mradi tu haichukuliwi kama kielelezo cha kipekee na cha kina. Inabaki kuwa moja ya ufafanuzi muhimu zaidi wa mada hii katika historia ya theolojia ya Kikristo. Amina, na amina.

Kamilifu? Hapana. Mafanikio makubwa? Ndiyo. Tena, nitasema.

Katika nchi za Magharibi, fidia kwa Shetani ilikuwa wazo kuu. Hapana, Anselm alisema, kwa undani zaidi, kazi ya Kristo inaelekezwa kwa Mungu mwenyewe. Huo ndio hitimisho langu mwenyewe ambalo nimelipata kwa shida.

Na alikuwa nayo hapa mwaka wa 1100. Alishangaa, ajabu. Lakini kazi yake ingeweza kuboreshwa, na Warekebishaji walifanya hivyo.

Walisema kwa usahihi kwamba si heshima ya Mungu iliyokosewa inayorekebishwa au kuridhika. Ni haki yake inayoridhika. Andiko, Warumi 3:25-26. Zaidi ya hayo, si tatizo, ama kuridhika au adhabu, bali ni kuridhika hasa kwa haki ya Mungu kupitia adhabu ya Mwana msalabani.

Sio kuridhika au adhabu, bali kuridhika kimungu kupitia adhabu ya Mwana wa Mungu. Kwa kusikitisha, Abelard alichukua mtazamo tofauti kabisa na Mtakatifu Anselm, ambaye kazi yake aliikosoa. Loo, Abelard alikuwa mtaalamu, bila shaka.

Anselm alikuwa kidakuzi mwerevu, lakini Abelard, wakati huo, alikuwa mhadhiri. Kwa bahati nzuri, hali si hivi tena leo, lakini siku hiyo, mhadhiri angewakusanya wanafunzi karibu naye hadi mhadhiri bora aje. Na Abelard akamwona William wa Champeaux akitoa mihadhara na akasema, naweza kufanya vizuri zaidi kuliko hilo. Na akafanya hivyo na kuwachukua wanafunzi wake.

Zaidi ya hayo, alikuwa mwalimu mbunifu, lakini alikuwa akikabiliwa na changamoto kila wakati. Na wakati mwingine alikuwa akikabiliwa na changamoto nyingi. Na tuseme hivi.

Hukupata hasira ya Mtakatifu Bernard na kuachiliwa. Bernard wa Clairvaux. Na alifanya hivyo.

Katika maisha yake mwenyewe, alifanya ngono ya kitoto na Heloise na hilo likawa maarufu. Akimfundisha mpwa wa mjomba wake na hata hivyo, mwanamume huyo alimfanya ahamishwe. Loo, ni hadithi mbaya sana.

Kwa vyovyote vile, katika mafundisho yake, ili kuwachochea wanafunzi kufikiria na kufikiria kuhusu hili, wangechochewa kufikiri kwamba nukuu za mababa hazikuchukuliwa kama Biblia, lakini zilichukuliwa kama mamlaka sita muhimu, sivyo? Ana neno maarufu linaloitwa sic est et non. Ndiyo na hapana. Aliweka safu mbili tofauti, nukuu za mababa dhidi ya kila mmoja.

Na kisha akawa na ujasiri mkubwa wa kuweka nukuu za Mtakatifu Augustine dhidi ya Mtakatifu Augustine. Ah, Bernard alipoteza wakati huo. Loo, maskini Abelard.

Mara nyingi huchukuliwa kama mwakilishi mkuu wa nadharia ya mfano wa kibinafsi au ushawishi wa maadili ya upatanisho. Ana mengi zaidi ya hayo, lakini kwa kusikitisha, naamini ni kweli.

Ilinibidi niandike karatasi ya masomo ya udaktari nikilinganisha Anselm na Abelard, la sivyo nilichagua kufanya hivyo. Na ana picha zingine nyingi, lakini nitakuambia ni kwa nini nasema yeye ndiye baba. Sio tu kwamba wahafidhina wanamtaja hivyo, lakini watetezi wa nadharia ya ushawishi wa maadili ya upatanisho wanamtaja kama babu yao mkubwa.

Jamani! Baadaye alifuatiwa na marekebisho kadhaa na Faustus Socinus, mzushi mbaya, Friedrich Schleiermacher, baba wa theolojia ya kisasa, na Albrecht Ritschel, pia mwanatheolojia wa kisasa mharibifu. Samahani kuzungumza Kifaransa, lakini Mungu wangu.

Kwa upande mwingine, Abelard alikuwa mwanafalsafa na mwanatheolojia stadi aliyeandika kuhusu Utatu, alichukua ufafanuzi na ufafanuzi wa vifungu vya Biblia, na akaelezea maadili pamoja na upatanisho. Zaidi ya hayo, kazi yake kuhusu upatanisho ilijikita zaidi kwenye maoni mafupi katika ufafanuzi wake kuhusu Warumi. Hapa ndipo anapojifunga tu kwenye mti wa kunyongea, kwa kadirio langu, hasa katika Warumi 3:19 hadi 26.

Na haiwezekani kwamba kifungu hiki kifupi kinaonyesha mtazamo wake kamili kuhusu mada hii. Nakubali. Nimegundua katika maandishi yake kwamba mambo yake mengi hayajawahi kutafsiriwa. Hilo ni tatizo kubwa.

Maelezo ya Warumi, angalau sehemu zake, yamekuwa hivyo. Kwa hivyo, ana nia zingine. Alitaja dhabihu.

Anataja ukombozi. Basi, je, hazipaswi kuonekana katika Warumi 3, ambayo ilitaja ukombozi na upatanisho au angalau upatanisho? Kwa kusikitisha, katika ufafanuzi wake wa Warumi 3:19 na 26, hakika yuko sahihi wakati mwingine kusema kuhesabiwa haki kunamaanisha kutokuwa na sifa zozote za awali. Nzuri.

Mungu alitupenda kwanza. Ndiyo. Neema ni zawadi ya bure na ya kiroho kutoka kwa Mungu.

Amina. Na damu yake ina maana ya kifo chake. Hadi sasa, nne kwa nne.

Lakini ufafanuzi wake wa tano unatia shaka zaidi. Yaani, hiyo inaonyesha kwamba Mungu ameonyesha haki yake kwa wakati huu. Hiyo ina maana ya upendo wake.

Hapana, sivyo. Mungu alionyesha upendo wake ili awe wa haki na mwenye kumhesabia haki yule anayemwamini Yesu.

Sidhani hivyo. Inaonyesha upendo wake, lakini anaonyesha upendo wake kwa kuchomoza jua kama upatanisho. Anapunguza helasmos , au helasterion , samahani, upatanisho kwa upendo.

Inatokana na upendo wa Mungu, lakini si upendo tu. Vile vile, yuko sahihi kuhoji ni kwa kiwango gani tunapaswa kusisitiza bei ya damu iliyolipwa kwa ajili ya ukombozi wetu. Lakini maelezo yake ya hitaji la damu ya mtu asiye na hatia kama mkatili na mwovu, mtu asiye na hatia ni Yesu, bado yana shaka kwa huzuni.

Tena, Abelard yuko sahihi kusema ametufunga kikamilifu zaidi kwake mwenyewe kwa upendo. Amina. Alifanya agano nasi na matokeo yake ni kwamba mioyo yetu iwashwe upya na zawadi kama hiyo ya neema ya kimungu.

Lakini hili lina shaka anapoonekana kudokeza kwamba hili ndilo tunalohitaji kusema kuhusu upatanisho wa mwana wa Mungu. Ndiyo maana Leon Morris na wengine wananukuu msemo huu unaojulikana sana: nadharia za upatanisho ni sahihi katika kile wanachokithibitisha lakini si sahihi katika kile wanachokataa. Kwa Abelard, jambo kuu lilikuwa hofu yetu na kutomwamini Mungu.

Kazi kuu ya msalaba ni kufanya kazi kama ushawishi wa kimaadili, onyesho la upendo wa Mungu ili kuvunja hofu yetu na kutomwamini Mungu. Je, tuna hofu na kutomwamini Mungu? Hakika. Je, hilo ndilo jambo kuu la upatanisho? Kubadilisha hilo? Hapana.

Je, inabadilisha hilo? Ndiyo. Jambo kuu ni kwamba Yesu alikufa ili kuondoa dhambi kwa damu yake mwenyewe, na alikufa ili kumpatanisha Mungu ili tuweze kusamehewa. Hadithi ya kusikitisha.

Anselm anajulikana kama baba wa nadharia za upatanisho zenye lengo, kwa usahihi, kikamilifu, hapana, lakini kwa usahihi. Baada ya kufanya maendeleo makubwa katika eneo hilo, Abelard anajulikana kama baba wa nadharia ya kisasa, ushawishi wa maadili au mfano . Yesu ni mfano tu, au hasa mfano.

Je, Yesu ni mfano? Ndiyo. Ninahesabu sehemu 10 katika Agano Jipya ambapo yeye ni mfano kwa Wakristo katika kifo chake pekee. Je, yeye ni mfano wa jinsi ya kuwa Mkristo? Hapana.

Tutaona hilo katika mojawapo ya majibu yasiyo ya kawaida kwa Wanamatengenezo. Hapana. Yesu, kila mara, mara zote 10, mfano wa Yesu uko katika muktadha, si wa jinsi unavyokuwa Mkristo, bali jinsi unavyoishi maisha ya Kikristo.

Tunafuata mfano wake. Je, hilo ndilo jambo kuu la upatanisho? Hapana. Sio upatanisho hata kidogo.

Ni kutakasa. Ni kukuza maisha ya Kikristo kwa wale walioshiriki upatanisho wake kwa neema kupitia imani. Matengenezo, Luther, Calvin, na kisha Socinus aliyepotoka, utaona, alikataa dhambi ya asili na uungu wa Kristo.

Utakuwa na mtazamo gani kuhusu upatanisho baada ya hapo? Utakuwa na mtazamo wenye kasoro sana. Grotius si mbaya sana, lakini nadharia ya kiserikali ya upatanisho si nzuri. Nina hadithi ya kuchekesha ya kukuambia kuhusu hilo, lakini bado.

Kuna Luther, 1483 hadi 1546. Ana kiasi kikubwa cha nyenzo zinazohusiana na msalaba. Lakini ni vigumu kutoa tafsiri inayoeleweka.

Calvin alikuwa mpangaji wa utaratibu katika Taasisi. Luther alikuwa mhubiri mkuu. Calvin pia alikuwa mhubiri wakati wote, lakini Luther hakuwa na utaratibu kama Calvin.

Na hiyo ni nguvu na udhaifu. Ninazipenda zote mbili. Katika Luther, kazi ya Kristo daima imeunganishwa kwa karibu na kuhesabiwa haki kwa neema kupitia imani.

Wagalatia 3:13 inasema, Kristo alitukomboza kutoka katika laana ya sheria kwa kufanyika laana kwa ajili yetu. Aliandika, Kristo ametuweka huru kutoka katika laana ya sheria. Neema si jibu la upendo bali ni chanzo chake.

Upendo wa Mungu huumba kitu cha upendo wake. Neema ya Mungu ilianzisha kazi ya upatanisho ya Kristo. Hiyo ni kweli kabisa.

Calvin anafundisha kitu kile kile. Mara nyingi, kwa kumtegemea Luther, haikuwa kawaida wakati wa Matengenezo ya Kanisa kutoa sifa kwa watu wa wakati wako. Katika katekisimu kubwa ya Luther, aliandika kwamba kama Mkombozi, alituleta kutoka kwa Shetani hadi kwa Mungu, kutoka mautini hadi uzima, na kutoka dhambi hadi haki.

Aliteseka, akafa, na akazikwa ili aweze kunilipa na kulipa deni langu. Angalia kipimo cha kibinafsi. Sio kwa fedha na dhahabu, 1 Petro 1.18.19, bali kwa damu yake ya thamani, ili awe Bwana wangu.

Gustav Aulen aliandika kitabu, *Christus Victor*, alikuwa sahihi kuhimiza kwamba Luther asisitize ushindi na kushindwa, ushindi kwa Yesu na watu wake, na kushindwa kwa ibilisi na mapepo yake katika theolojia yake ya upatanisho, lakini alikosea katika kupuuza msisitizo wa Luther kuhusu dhabihu, upatanisho, na mbadala. Kwa kweli, katika kitabu *Theology of Martin Luther*, Paul Althaus, msomi maarufu wa Ujerumani, Paul Althaus anasema kwa usahihi kwamba Luther ana mitazamo miwili mikubwa kuhusu kazi ya Kristo, na ni vigumu kuamua ni ipi iliyo kuu, kubwa zaidi, ipi iliyo kuu. *Christus Victor*, mbadala wa adhabu.

Hilo ni sahihi kabisa. Ameziunganisha hata, jinsi Biblia inavyofanya. Biblia inachanganya mada zake, na tunaweza kuzitoa ili kuzichunguza, lakini basi tunapaswa kuziunganisha tena.

Nilikuwa nikitarajia sehemu tu ya ukosoaji wa nidhamu yangu mwenyewe, theolojia ya kimfumo, ambayo itabidi isubiri hadi kesho sasa, lakini ni kweli. Mfumo ni sifa kubwa kwa kuwa huondoa mambo na kuyaweka mbele yetu, na kuwasaidia kuyaangalia na kuyachunguza. Kwa hivyo, ni nani angeweza kuelewa maelezo yote ya utafiti wa nafsi ya Kristo na kazi ya Kristo mara moja? Kwa hivyo, tunachukua, tunasoma nafsi ya Kristo, na tunasoma kuwepo kwake kabla ya wakati, na mwili wake, na uungu wake, na ubinadamu wake, na utu wake mmoja, na hali zake mbili, na tunasoma kazi ya Kristo, matukio yake, picha zinazotafsiri matukio hayo, ofisi zake tatu, na kadhalika, lakini basi ni bora tuunganishe mambo hayo tena, kwa sababu vifungu vile vile vinavyofundisha nafsi ya Kristo, vinafundisha kazi ya Kristo.

Kwa hivyo, utaratibu unaweza kusaidia, lakini ni hatari. Sio mwisho wenyewe. Kwa hivyo, Tony Thistleton yuko sahihi katika kumkosoa Gustav Aulen katika kitabu chake cha hadithi, *Christus Victor*, kwa kusema Luther alimfundisha *Christus Victor* pekee.

Hapana. Vile vile alifundisha sheria mbadala wa adhabu. Sikiliza maandishi ya Luther, mahubiri ya Ijumaa Kuu, kwenye Luka 24:36 hadi 47.

Mahubiri ya Ijumaa Kuu, Luka 24:36 hadi 47. Nukuu: ikiwa ghadhabu ya Mungu itaondolewa, na mimi nitapata neema na msamaha, mtu lazima astahili hili, kwani Mungu hawezi kuondoa adhabu na ghadhabu isipokuwa malipo na dhabihu zifanywe na Mwana wa Mungu mwenyewe. Huyu si Kristo Victor pekee, marafiki zangu.

Huyu ni *Christus Victor*, na theolojia ya kisheria, ambapo Kristo hulipa adhabu ya dhambi zetu. John Calvin, 1509 hadi 1564, tofauti kuu kati ya Luther na Calvin haikuwa ya kiini, bali ya mshikamano na mfumo. Sura ya 12 hadi 17 ya kitabu cha Taasisi za Calvin zinaelezea kazi ya Kristo kama mpatanishi, nabii, kuhani, na mfalme.

Hizo ndizo sura za tasnifu yangu ya udaktari. Kitabu cha pili, 12 hadi 16, au katika hali hii, anasema ikijumuisha 17. Kristo ni mpatanishi.

Hiyo ni njia ya kibiblia na ya Kikalvini ya kusema mtu na kazi. Kristo ni mpatanishi, naye ni nabii, kuhani, na mfalme. Na Calvin anasisitiza ushiriki wa Yesu katika asili ya mwanadamu.

Calvin alisisitiza waziwazi umuhimu wa kufanyika mwili na kufundisha waziwazi ubadilishaji wa adhabu. Aliandika, akinukuu, kwamba mtu ambaye, kwa kutotii kwake, alikuwa amepotea anapaswa kulipa adhabu ya dhambi. Kwa hivyo, Bwana wetu alikuja kama mwanadamu wa kweli na kuchukua utu na asili ya Adamu ili kuchukua nafasi ya Adamu katika kumtiti Baba, kutoa miili yetu kama gharama ya kuridhika kwa hukumu ya haki ya Mungu, na katika mwili ule ule kulipa adhabu tuliyostahili.

Katika sehemu hiyo hiyo, Calvin alitoa hoja kwamba, kwa kuwa si Mungu pekee angeweza kuhisi kifo wala mwanadamu pekee angeweza kukishinda, aliunganisha asili ya mwanadamu na uungu ili kulipia dhambi. Mwangwi wa Mtakatifu Anselm, unaweka dau, unaweka dau, na kwa kweli wa Mtume Paulo. Calvin alijadili ofisi za nabii, kuhani, na mfalme katika sehemu tofauti, lakini kila mara kuhusiana na upatanisho wa Kristo.

Kama kuhani, Yesu Kristo anafungua njia ya kumfikia Mungu, mada ya Paulo, kwa sababu laana ya haki ya Mungu hutuvuta kumfikia. Lakini Kristo ili kutekeleza ofisi yake amekuja na dhabihu. Kwa dhabihu hii, alifuta hatia yetu na, akinukuu, akatupatia ridhaa ya dhambi zetu.

Nukuu, hatia iliyotufanya tuwe na hatia ya kuadhibiwa kwa adhabu imehamishiwa kichwani mwa Mwana wa Mungu. Zaidi ya yote, ni lazima tukumbuke mbadala wake, tusije tukatetemeka na kubaki na wasiwasi katika maisha yetu yote. Miongoni mwa sababu za Calvin za kuelezea mbadala wa adhabu ni uhakikisho wa ajabu wa upatanisho na Mungu, ambao fundisho hili huleta.

Alisema, aliandika, nukuu, ikiwa athari ya kumwaga damu kwake si, ni kwamba, samahani, ni kwamba dhambi zetu hazihesabiwi kwetu, inafuata kwamba hukumu ya Mungu iliridhishwa na bei hiyo. Hakuna utata kwa Calvin kati ya rehema ya Mungu na haki yake. Kristo, nukuu, alichukua adhabu juu yake mwenyewe na kwa damu yake mwenyewe alifuta dhambi za wale waliowafanya wanadamu kuwa chuki kwa Mungu, na akampatanisha Mungu Baba ipasavyo.

Kwa msingi huu, Kristo alianzisha amani kati ya Mungu na mwanadamu. Calvin, akimfuata Paulo, anasisitiza kwamba neema na upendo wa Mungu vilianzisha mchakato wa ukombozi na upatanisho. Tutaendelea, Bwana akipenda, kujifunza

kwetu historia ya fundisho la upatanisho kama utangulizi wa kujifunza matukio ya kibiblia ya Kristo na picha za kibiblia katika saa yetu ijayo kwa kuwaangalia wazushi, Socinus, ndilo neno pekee ninaloweza kutumia, na mwanatheolojia wa Uholanzi ambaye ni bora lakini bado si mkosher kabisa, tuseme, Grotius.

Na kisha, tutaendelea na kipindi cha kisasa. Asante kwa umakini wako mzuri na Mungu akubariki.

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Kazi ya Kuokoa ya Kristo. Hii ni kipindi cha 4, Utangulizi, Sehemu ya 4, Historia ya Mafundisho ya Upatanisho.